

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๘๐

วันพุธ ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สัจจทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวราห์ แห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์
๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์
๔. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศ์วาสกุล	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวจีระ พุ่มพวง	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๓ วันอังคาร ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ได้หารือที่ประชุมเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ผ่านมามีการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในบางกรณี อาจเป็นการล่วงล้ำเข้าไปในอำนาจของฝ่ายบริหารมากเกินไป โดยเฉพาะการดำเนินการเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณี ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรทำหน้าที่เร่งรัดให้ฝ่ายบริหาร หรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงหรือหมดสิ้นไปเท่านั้น คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงเสนอให้ที่ประชุมมอบหมายให้

คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ผ่านมา รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อนำมาประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมากomiteeกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าการดำเนินการเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีจะทำให้เห็นผลงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ชัดเจนมากกว่าการเร่งรัดให้ฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมุ่งเน้นที่จะดำเนินการเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีเท่านั้น และประสงค์ที่จะให้มีการกำหนดอำนาจในการสั่งการให้ฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรกำหนดเพิ่มอำนาจในการสั่งการให้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพราะจะเป็นการล่วงล้ำเข้าไปในอำนาจของฝ่ายบริหาร แต่ทั้งนี้ก็ควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีได้ ในกรณีที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นกรณีตัวอย่างเท่านั้น โดยให้ดำเนินการพิจารณาศึกษาปัญหา พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขแล้วส่งไปให้ฝ่ายบริหารดำเนินการต่อไป และควรจัดให้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น อาจกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใช้ดุลพินิจนอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ควรดำเนินการในวงจำกัดไม่เกินสิบคน โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญรับที่จะไปดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่ประชุมเห็นชอบ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขปรับปรุงจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๗ เป็นต้นไป

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่า ในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น จะกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแล้วเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่จะกำหนดเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ หรือจะกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่านอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเรื่องใดบ้างเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ควรกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแล้วเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่จะกำหนดเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญไว้ เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความสมบูรณ์ในตัวเอง

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ กรรมการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้นำมาจากความในมาตราใดของร่างรัฐธรรมนูญ นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้นำมาจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๗ (๑) มาตรา ๑๐๘ ก. (๑) และมาตรา ๒๑๖ ของร่างรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ในขณะที่เข้ารับตำแหน่งนั้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีอายุเท่าใดก็ได้ที่ไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีแต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในขณะที่เข้ารับตำแหน่งนั้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีอายุเท่าใดก็ได้ที่ไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีแต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี และเมื่ออายุครบเจ็ดสิบปีก็ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งมาแล้วกี่ปีก็ตาม ทั้งนี้ หากคณะกรรมการสรรหาเห็นว่าผู้เข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีอายุหกสิบเก้าปีมีความเหมาะสมมากกว่าคนอื่น คณะกรรมการสรรหาที่มีสิทธิเลือกได้ เว้นแต่จะกำหนดให้ผู้เข้ารับการสรรหาต้องมีอายุไม่เกินที่กำหนดไว้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗ นำหลักการมาจากมาตรา ๒๐๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนด

คุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่วนใหญ่คงจะรู้ว่าการเข้ามาทำงานในระยะสั้น ๆ จะดำเนินการอะไรไม่ได้มากเท่าที่ควร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรคงไว้ตามเดิมไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติม เพราะหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมอาจทำให้เกิดปัญหาในอนาคตได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ตติยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
  - (๘) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
  - (๑๐) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
  - (๑๑) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
  - (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
  - (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน
  - (๑๔) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
  - (๑๕) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำ ด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยตรง หรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๗) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา

(๑๘) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำ โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๒๐) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับ การสรรหา

(๒๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ กรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหากผลกำไรหรือ รายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๔) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๕) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒๖) เป็นผู้ที่มีประวัติการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน

(๒๗) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการที่บัญญัติใน (๒๗) นำมาจากบทบัญญัติของกฎหมายฉบับใด นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักการที่ บัญญัติใน (๒๗) นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการยกร่างกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน (๒๗) เป็นหลักการเดิมที่บัญญัติในพระราชบัญญัติคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการถอดถอนออกจากตำแหน่งโดยวุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้มีความซ้ำซ้อนกันอยู่ในบางอนุมาตราหรือไม่ ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน” ใน (๒๖) นั้น จะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา อย่างไรว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนใดบ้างที่เป็นการละเมิดอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เห็นว่าผู้ที่จะเข้ามาดำรง ตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องไม่มีประวัติเชื่อมโยงกับเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนเลย ไม่ว่าจะละเมิดโดยชัดเจนหรือไม่ก็ตาม

- ความว่า “การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน” ใน (๒๖) นั้น หมายความว่าจะต้องมีคำพิพากษาของศาลว่ามีความผิดหรือไม่

- ความว่า “การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน” ใน (๒๖) เป็นการยกต่อการตีความประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๒๖) มีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ชัดเจนอย่างไร

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๒๕) เรื่องพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น อาจจะครอบคลุมกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามความใน (๒๖) แล้ว จึงควรตัดความใน (๒๖) ออก

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๑๐) กับ (๑๘) มีความแตกต่างกันอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน (๑๐) นำมาจากลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๘ (๗) ของร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้กลับมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อีกครั้งเมื่อพ้นโทษมาสิบปีแล้ว ส่วนความใน (๑๘) นำมาจากความในมาตรา ๑๑๑ (๖) ของร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกซึ่งเป็นการห้ามมิให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาตลอดชีวิต ความใน (๑๐) และ (๑๘) เมื่อนำมากำหนดไว้ในลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเช่นนี้ ทำให้มีลักษณะที่ซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกัน โดยแตกต่างกันในเรื่องของระยะเวลาในการกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งเท่านั้น จึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าลักษณะต้องห้ามในเรื่องนี้ควรกำหนดไว้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามขององค์กรอิสระ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรกำหนดไว้ในลักษณะที่เข้มงวดกว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในร่างมาตรานี้จึงควรตัดความใน (๑๐) ออก ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไปพิจารณาเนื้อหาของอนุมาตราต่าง ๆ ในมาตรานี้ อีกครั้งว่ามีความซ้ำซ้อนกันหรือไม่ และสอบถามว่าในส่วนของความใน (๒๖) นำมาจากบทบัญญัติของกฎหมายใด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน (๒๖) นำมาจากพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณาวินิจฉัยว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจนมีหลักเกณฑ์และวิธีในการพิจารณาอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีประวัติละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจนหรือไม่ ในทางปฏิบัติจะพิจารณาจากประวัติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๒๗) ที่กำหนดว่า เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งนั้น กำหนดไว้ในลักษณะต้องห้ามของมาตรานี้ได้ แต่การนำความใน (๒๗) ไปกำหนดไว้ในส่วนอื่น อาจเกิดประเด็นปัญหาว่าจะสามารถกำหนดไว้ได้หรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรา ๙๘ ของร่างรัฐธรรมนูญเรื่องลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้มีการกำหนดลักษณะต้องห้ามในกรณีที่เคยถูกถอดถอนโดยวุฒิสภาไว้ และ

ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในกรณีที่ถูกลดถอนโดยวุฒิสภาจะถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีซึ่งเข้าลักษณะต้องห้ามตามความใน (๑๕) ของมาตรานี้อยู่แล้ว

นายธนาวุฒิ สังก์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การกำหนดลักษณะต้องห้ามเรื่องการถูกลดถอนโดยวุฒิสภาไว้ใน (๒๗) ของร่างมาตรานี้ ทำให้ผู้ที่เคยถูกลดถอนโดยวุฒิสภาจะไม่สามารถเข้ามาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตลอดชีวิต

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๑๕) กำหนดลักษณะต้องห้ามกรณีที่อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้แล้ว จึงควรตัดความใน (๒๗) ออก

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงตัดเอาความใน (๑๐) ออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๑๐) ซ้ำซ้อนกับความใน (๑๘) โดยความใน (๑๘) เป็นการห้ามมิให้เข้ามาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยเด็ดขาดไม่ว่าจะพ้นโทษมานานเท่าใดก็ตาม ทั้งนี้หากคงความใน (๑๐) ไว้ อาจเกิดปัญหาในการตีความว่าเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันพ้นโทษแล้วจะเข้ามาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการประชุมคณะอนุกรรมการมีอนุกรรมการบางท่านเห็นว่า ควรกำหนดให้วุฒิสภานำหน้าในการลดถอนองค์กรอิสระ

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เหตุที่ร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้วุฒิสภานำหน้าในการลดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะที่ผ่านมาวุฒิสภาไม่สามารถลดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้สำเร็จเลยแม้แต่ครั้งเดียว ในร่างรัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดกลไกใหม่ทดแทนกลไกการลดถอนของวุฒิสภา โดยกำหนดให้ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามก็ให้ไปร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ๆ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่ หากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามผู้นั้นก็พ้นจากตำแหน่งทันที หากเป็นกรณีการกระทำความผิดก็ให้ฟ้องร้องต่อศาลฎีกา เมื่อศาลฎีการับคำฟ้องไว้พิจารณาก็ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ชั่วคราว หากศาลฎีกาพิพากษาว่ามีความผิดก็ต้องพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลไกทั้งสองเป็นกลไกที่เหมาะสมกว่าการลดถอนโดยวุฒิสภา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในประมวลจริยธรรมควรกำหนดให้ชัดเจนว่าการกระทำอย่างไรบ้างเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อให้สามารถนำไปสู่การยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือยื่นคำฟ้องต่อศาลฎีกาได้

ประธานกรรมการชี้แจงว่า จะกำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมหรือไม่ก็ได้ เพราะความในมาตรา ๒๓๔ (๑) ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและมีความเห็นในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายไว้แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้แก้ไขร่างมาตรา ๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด

(๒) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

**(๑๐) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในคราวที่ติดสัน
ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ**

(๑๑) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๔) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๕) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามี การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมี ส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๗) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา

(๑๘) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๒๐) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๒๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ
กรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือ
รายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๔) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๕) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒๖) เป็นผู้ที่มีประวัติการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน

(๒๗) เคยถูกรัฐวิสาหกิจมีมติให้ขอลดโทษหรือลดโทษชั่วคราว

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตาม
มาตรา ๘ (๒๑) (๒๒) หรือ (๒๓) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๒๔) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือ
เลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๘ (๒๑) (๒๒) (๒๓) หรือ (๒๔) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่
ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลตามมาตรา ๑๒
ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่

เมื่อได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ผู้ซึ่งต้องลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระ
ตามวรรคสองได้รับเงินชดเชยเท่ากับเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการ โดยคำนวณตั้งแต่นั้น
วันที่ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระ แล้วแต่กรณี จนถึงวันก่อนวันที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
แต่งตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้นำร่างมาตรา ๙ ไปกำหนดไว้เป็น
ร่างมาตรา ๑๒/๑ เพื่อให้การจัดลำดับบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ให้เป็นหน้าที่และ
อำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับ
คณะกรรมการแห่งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนแห่งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน
เป็นกรรมการ

ให้สำนักงานปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการตาม (๖) ต้องมีคุณสมบัติและได้รับการรับรองตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ในช่วงที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอภิปรายเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น มีการอภิปรายว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งเป็นผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาและผู้แทนองค์กรเอกชนตามความใน (๕) และ (๖) ควรให้เลือกกันเองเหลือหนึ่งคนเท่านั้น

- การขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามความใน (๕) มีวิธีดำเนินการอย่างไร ประธานกรรมการกล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนใดประสงค์จะขึ้นทะเบียนตามความใน (๕) ก็สามารถมาขึ้นทะเบียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตลอดเวลา และเมื่อขึ้นทะเบียนแล้วก็สามารถส่งผู้แทนเข้ามาเลือกกรรมการสรรหาได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งไม่ได้มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง แต่มีการทำวิจัยและศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจะสามารถมาขึ้นทะเบียนตามความใน (๕) ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาใดไม่ได้มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะ มีเพียงแต่การวิจัยและศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนเท่านั้น ก็ไม่อาจขึ้นทะเบียนตามความใน (๕) ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน เช่น สิทธิสตรี สิทธิเด็ก เป็นต้น แต่ไม่ได้เรียกชื่อวิชาสิทธิมนุษยชนโดยตรง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีการเรียนการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนไม่ว่าจะเรียกชื่อวิชาว่าอะไรก็ตาม ก็สามารถมาขึ้นทะเบียนตามความใน (๕) ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยชี้แจงว่ามีสถาบันอุดมศึกษาที่ขึ้นทะเบียนไว้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากกว่าสองร้อยแห่ง

- ความใน (๕) อาจทำให้เกิดการกำหนดตัวผู้แทนที่จะถูกเลือกให้เป็นกรรมการสรรหาไว้ล่วงหน้า (block vote) โดยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ ทำให้เสียงของผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ที่ออกเสียงโดยอิสระไม่มีความหมาย

- สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนในหลายคณะ แต่กลับส่งผู้แทนที่มาจากคณะที่ไม่ได้มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนจะทำให้เกิดปัญหาหรือไม่

- สถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนในหลายคณะ อาจส่งผู้แทนเข้าไปหลาย ๆ คน เพื่อกำหนดตัวผู้แทนที่จะถูกเลือกให้เป็นกรรมการสรรหาไว้ล่วงหน้าได้ (block vote)

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า จากการตรวจสอบไม่พบว่าสถาบันอุดมศึกษาใดเปิดหลักสูตรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยตรง โดยสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดให้วิชาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรต่าง ๆ เท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับคณะกรรมการแห่งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเลือกหนึ่งคน และสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในกำกับของรัฐเลือกหนึ่งคน เป็นกรรมการ”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เดิมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาว่าควรกำหนดให้กรรมการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีองค์ประกอบจากหลายภาคส่วน เช่น สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาคเอกชน และหอการค้า เป็นต้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายและมีมุมมองที่รอบด้าน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาออกหรือไม่ เพราะที่ผ่านมามีปัญหาในการกำหนดตัวผู้แทนที่จะถูกเลือกให้เป็นกรรมการสรรหาไว้ล่วงหน้า (block vote) ทั้งนี้ อาจพิจารณาหาผู้แทนจากภาคส่วนอื่น ๆ มาทดแทน

- มีกรรมการสอบถามว่า ผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาตามความใน (๕) ไม่จำเป็นต้องเป็นอาจารย์ที่ทำการสอนวิชาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนใช่หรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาตามความใน (๕) ไม่จำเป็นต้องเป็นอาจารย์ที่ทำการสอนวิชาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาตามความใน (๕) นั้น บางกรณีอาจารย์ผู้สอนวิชาด้านสิทธิมนุษยชนในสถาบันอุดมศึกษาบางคนมีความรู้ความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนแต่อาจไม่มาขึ้นทะเบียนก็ได้ ดังนั้น ไม่ควรกำหนดไว้ตายตัวว่าผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาต้องมาขึ้นทะเบียนไว้ล่วงหน้า โดยอาจให้อาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ มาสมัครเป็นกรรมการสรรหาได้เลย แต่อาจารย์ผู้สมัครคนดังกล่าวต้องมีใบรับรองจากสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและสอนวิชาด้านสิทธิมนุษยชนมาแสดง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากไม่กำหนดให้ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษามาขึ้นทะเบียนไว้จะส่งผลทำให้ผู้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกกันเองในสัดส่วนของผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่ามีอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าหลักเกณฑ์ตาม (๕) จำนวนเท่าใด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า วิธีการได้มาซึ่งกรรมการสรรหาตาม (๕) นั้น อาจให้สถาบันอุดมศึกษาเสนอชื่อผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษา แล้วให้ประธานศาลฎีกา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นคนเลือก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาสัดส่วนของคณะกรรมการสรรหาในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วเห็นว่าหลักคิดในการกำหนดที่มาของสัดส่วนคณะกรรมการสรรหา ดังนี้

๑) มาจากประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด นายกสภานายความ อธิการบดีหรือผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลแห่งละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน

๒) มาจากผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน

๓) มาจากผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๒๔ แห่งละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสิบคน

๔) มาจากผู้แทนสื่อมวลชนในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเลือกกันเองกิจการละหนึ่งคนรวมเป็นสามคน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น การได้มาซึ่งคณะกรรมการสรรหามีความยืดหยุ่นกับประชาชนรัฐสภา และศาล ดังนั้น การบัญญัติให้มีผู้แทนที่มีสัดส่วนเป็นกรรมการสรรหาตามความใน (๕) โดยบัญญัติสัดส่วนของกรรมการสรรหาที่มาจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา อาจก่อให้เกิดปัญหาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาจากหลักคิดของที่มาของคณะกรรมการสรรหาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ได้บัญญัติถึงผู้แทนสภาทนายความไว้ด้วย ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีสัดส่วนของผู้แทนสภาทนายความเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาได้ด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติความใน (๕) ที่กำหนดสัดส่วนกรรมการสรรหาที่มาจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนเท่านั้น อาจมีความหมายที่แคบเกินไป แต่ควรบัญญัติขยายความไปถึงผู้ที่ทำงานวิจัยหรือทำงานวิชาการเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนก็สามารถมีสิทธิเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาได้ด้วย

- ควรกำหนดให้มีสัดส่วนของกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มาจากผู้แทนสื่อมวลชน หรือสาขาวิชาชีพอื่น สามารถเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาได้ด้วย

- การบัญญัติให้มีคณะกรรมการสรรหาเพียงชุดเดียวเพื่อทำหน้าที่ในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ อาจเกิดปัญหาการซื้อตำแหน่งในองค์กรอิสระขึ้นได้

- เมื่อพิจารณามาตรา ๒๑๗ ของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ การสรรหาคณะกรรมการในองค์กรอิสระต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญจะใช้คณะกรรมการสรรหาชุดเดียวกันทั้งหมด ยกเว้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้นที่บัญญัติสัดส่วนและที่มาของคณะกรรมการสรรหาไว้ โดยเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปารีส (The Paris Principles)

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๐ ออกทั้งหมด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า องค์ประกอบของหน่วยงานระดับชาติและการแต่งตั้งสมาชิกต่างๆ ในหน่วยงานดังกล่าวไม่ว่าจะด้วยวิธีการเลือกตั้งหรือวิธีการอื่นใด ต้องสอดคล้องกับกระบวนการที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าจะมีสมาชิกที่มีความหลากหลายในแวดวงที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังต่อไปนี้

๑) เอ็นจีโอที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน เช่น องค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย แพทย์ สื่อมวลชน และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

๒) นักคิด และนักปรัชญา

๓) มหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิ

๔) หน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักการดังกล่าวแล้ว ในร่างมาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังมีได้บัญญัติให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย องค์กรวิชาชีพแพทย์ และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนร่วมเป็นกรรมการสรรหา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บุคคลที่ประกอบวิชาชีพอิสระสามารถเข้าเป็นคณะกรรมการสรรหาได้ แต่หากบุคคลใดได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในองค์กรอิสระแล้วจะต้องห้ามมิให้ประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวอีกต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “องค์กรเอกชน” ตามความที่บัญญัติไว้ใน (๖) นั้น มิได้หมายความถึงองค์กรเอ็นจีโอที่เป็นองค์กรเอกชนทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์เท่านั้น แต่หมายรวมถึงองค์กรวิชาชีพที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ เช่น สภาทนายความ แพทยสภา หรือสภาการหนังสือพิมพ์

แห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งจำนวนสัดส่วนตาม (๖) ที่เสนอให้กำหนดสัดส่วนผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนไว้ห้าคนนั้น ควรบัญญัติให้เหลือแค่สองคน แล้วนำสัดส่วนกรรมการสรรหาที่เหลืออีกสามคนมาบัญญัติไว้ในสัดส่วนผู้แทนองค์กรเอ็นจีโอที่เป็นองค์กรวิชาชีพ ดังนั้น ควรเพิ่มความเป็น (๗) ของร่างมาตรา ๑๐ โดยให้มีสัดส่วนของกรรมการสรรหาที่มาจากสภานายความหนึ่งคน สภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขหนึ่งคน และสภาวิชาชีพสื่อมวลชนหนึ่งคน เนื่องจากองค์กรเอกชนดังกล่าวนี้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงองค์กรดังกล่าวแล้วเห็นว่ามีลักษณะเป็นองค์กรเอ็นจีโอเช่นกัน โดยความที่เสนอเป็นดังนี้ “(๗) ผู้แทนสภานายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติความว่า “สภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข” เนื่องจากมีความมุ่งประสงค์ที่ไม่ตัดสิทธิผู้แทนที่มาจากสภาการพยาบาลและสภาเทคนิคการแพทย์ ดังนั้น จึงเป็นเหตุที่ให้เพิ่มคำว่า “และสาธารณสุข” ไว้ในร่างมาตรา ๑๐ (๗) ด้วย

- สมาคมนายความ และสมาคมแพทย์ จะอยู่ในความหมายของร่างมาตรา ๑๐ (๗) หรือไม่

- สมาคมนายความหรือสมาคมแพทย์นั้น ในทางปฏิบัติกลุ่มนายความที่จะไปก่อตั้งเป็นสมคมนายความได้นั้น จะต้องเป็นนายความที่ได้รับอนุญาตให้ว่าความและต้องเป็นสมาชิกของสภานายความมาก่อนจึงจะไปก่อตั้งสมคมนายความได้ สำหรับสมาคมแพทย์ก็เช่นเดียวกันผู้ประกอบการวิชาชีพแพทย์ก็ต้องเป็นสมาชิกของแพทยสภาเช่นกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็สมคมนายความหรือสมาคมแพทย์ก็อยู่ในความหมายของร่างมาตรา ๑๐ (๗) ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ใน (๗) จะต้องเป็นผู้แทนขององค์กรวิชาชีพที่มีกฎหมายให้จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจะต้องเป็นการเสนอในนามสภานายความ หรือในนามของแพทยสภาเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อได้มีการบัญญัติแยกสัดส่วนของกรรมการสรรหาที่มาจากผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๖) และผู้แทนองค์กรวิชาชีพตาม (๗) ออกจากกัน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสาม เป็นดังนี้ “ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่คณบดีสรรหาตาม (๖) และสภาวิชาชีพตาม (๗) ต้องมีคุณสมบัติและได้รัยสรรหาของเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงาน การจัดแจ้งและการเลือกกันเอง ให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่การจัดแจ้งสำหรับองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๖) และสภาวิชาชีพสื่อมวลชนตาม (๗) ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดด้วย” ซึ่งเป็นการบัญญัติเพื่อบังคับให้้องค์กรตาม (๖) และ (๗) จะต้องไปจัดแจ้งกับสำนักงาน โดยให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด

- มีกรรมการแสดงความเห็นเกี่ยวกับองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนว่า ควรกำหนดหรือไม่ว่าองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนของต่างประเทศหรือองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้รับเงินสนับสนุนจากต่างประเทศไม่ควรมีบทบาทในการเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และควรกำหนดให้้องค์กรดังกล่าวต้องรายงานเกี่ยวกับบัญชีหนี้สินและทรัพย์สินต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยหรือไม่

- กรณีตัดความใน (๕) ออกทั้งหมดแล้ว เหตุใดจึงไม่บัญญัติเปิดโอกาสให้มีผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนเข้ามามีสัดส่วนเป็นกรรมการสรรหาได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีของผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชน จะสามารถเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาได้ตามความใน (๔) ซึ่งไม่ปิดโอกาสที่ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระจะเลือกผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ มาเป็นกรรมการสรรหา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) ประชาชนบุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ... และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ... และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระนั้น องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสหภาพอุตสาหกรรมที่มีที่ปรึกษาหรือสหพันธ์สหวิชาชีพของชนชาติที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ คณะกรรมการแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน แห่งองค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน เป็นกรรมการ

(๗) ผู้แทนสภาทนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้สำนักงานปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่ คณะกรรมการตาม (๖) และสภาวิชาชีพตาม (๗) ต้องมี คุณสมบัติและได้รับราชการหรือเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงาน การจัดแจ้งและการเลือกกันเอง ให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่การจัดแจ้งสำหรับ องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๖) และสภาวิชาชีพสื่อมวลชนตาม (๗) ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

ในกรณีที่ไม่ได้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๖) หรือกรรมการสรรหาไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับการสรรหา พร้อมความยินยอมของผู้นั้น รวมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้ที่เหมาะสมจะเป็นกรรมการ ต่อประธานวุฒิสภา

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) เผยแพร่การสรรหาและคัดสรรอย่างกว้างขวาง

(๒) ปกป้องหรือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นกรรมการ รวมทั้งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยต้องแสดงเหตุผลในการคัดสรรดังกล่าวด้วย

ให้กรรมการสรรหาแสดงผลตาม (๒) เป็นรายบุคคลด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่ยุติ
มติในการสรรหาดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กั้นมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคสามนั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้มีการแสดงเหตุผล รวมทั้งคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม ในการคัดสรรเป็นรายบุคคล ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักเรื่องความโปร่งใสในกระบวนการสรรหา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “รายบุคคล” ในวรรคสาม หมายถึง กรรมการสรรหาหรือผู้ได้รับการสรรหา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในที่นี้ความว่า “รายบุคคล” หมายถึง กรรมการสรรหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในวรรคสอง (๒) มีการกำหนดให้ต้องแสดงเหตุผลในการคัดสรรแล้ว ดังนั้น การกำหนดให้กรรมการสรรหาแสดงเหตุผลตาม (๒) เป็นรายบุคคลในวรรคสามจึงไม่มีความจำเป็น โดยเสนอให้ตัดออกทั้งวรรค และสอบถามว่าในการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นรายบุคคล มีการดำเนินการอย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เพื่อให้มีความเป็นอิสระในการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะให้ตุลาการที่เป็นองค์คณะจัดทำความเห็นส่วนตัว โดยในความเห็นส่วนตัวนั้น จะมีการแสดงเหตุผลและความเป็นมา โดยจะไม่มีการเปิดเผยจนกว่าจะมีการแถลงด้วยวาจาและลงมติ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นอย่างไรนั้น จะพิจารณาจากเสียงข้างมากของความเห็นส่วนตัวของตุลาการที่เป็นองค์คณะ โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะนำเหตุผลของตุลาการเสียงข้างมากมาไว้ในคำวินิจฉัย ไม่ได้นำเหตุผลของตุลาการเสียงข้างน้อยมาใส่ไว้ในคำวินิจฉัยเพื่อไม่ให้เกิดการขัดกัน แต่สามารถทราบความเห็นส่วนตัวของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนได้ เนื่องจากจะมีการนำความเห็นส่วนตัวของตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กระบวนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ จะทำให้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตั้งแต่กระบวนการจัดทำความเห็นส่วนตัว ซึ่งอาจทำให้มีการวิ่งเต้น (lobby) กับตุลาการที่เป็นองค์คณะได้ จึงเห็นว่าไม่ควรให้มีการแสดงความเห็นเป็นรายบุคคล

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การทำความเห็นส่วนตัวโดยให้เหตุผลในแต่ละประเด็นแล้วนำมารวมกันเพื่อจัดทำคำวินิจฉัยศาล อาจทำให้เหตุผลในคำวินิจฉัยไม่ตรงกับเหตุผลหลักที่ตุลาการแต่ละคนได้ให้ความเห็นไว้ ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการทำความเห็นส่วนตัวในระบบ Common Law ที่จะมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดประเด็น จากนั้นตุลาการจึงจะไปทำความเห็นส่วนตัว และในคำพิพากษากลางจะมีคำพิพากษาของตุลาการทุกคนในแต่ละประเด็น สุดท้ายจะเป็นการลงมติ ระบบ Common Law ทำให้ทราบว่าตุลาการแต่ละคนไม่เห็นด้วย (dissent) หรือเห็นพ้อง (affirm) เพราะเหตุใด และมีคะแนนเสียงเท่าใด รวมทั้งทำให้ทราบว่าสภาพสังคมในขณะนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาความคิดในทางนิติศาสตร์โดยการวิพากษ์ และรับรู้ถึงบริบทที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้นด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในความเห็นส่วนตัวควรเขียนเฉพาะความเห็นเท่านั้น ส่วนข้อเท็จจริงที่เป็นข้อยุติแล้วไม่ควรนำมาเขียนในความเห็นส่วนตัวอีก เว้นแต่จะมีการโต้แย้งในเรื่องข้อเท็จจริง นอกจากนี้ การให้ความเห็นส่วนตัวของตุลาการที่เป็นองค์คณะในบางกรณี แม้มีผลการวินิจฉัยเหมือนกันแต่เหตุผลในการวินิจฉัยอาจขัดกันได้ เช่น วินิจฉัยว่าไม่มีความผิดแต่เหตุผลคือไม่มีความผิดเพราะไม่ได้กระทำความผิดตั้งแต่ต้น หรือไม่มีความผิดเพราะการกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิด หรือไม่มีความผิดเนื่องจากทำผิดกระบวนกรจึงไม่ผิดมาตั้งแต่ต้น เป็นต้น

- มีกรรมการสอบถามว่า มาตรา ๒๐๓ วรรคหก ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดว่า “...โดยนอกระบบการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปด้วย...” จะนำความดังกล่าวมาใช้โดยอนุโลมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) ปรีกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นกรรมการ รวมทั้งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยต้องแสดงผลในการคัดสรรดังกล่าวด้วย ในการนี้ คณะกรรมการสรรหามีอำนาจดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ แม้จะมีได้เป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหา แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นก่อนนำเสนอต่อวุฒิสภา” เพื่อให้การสรรหาเป็นการสรรหาอย่างแท้จริง และได้ผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- มีกรรมการสอบถามว่า การสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรใช้หลักการเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรใช้หลักการเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ จะได้มีการกำหนดเพิ่มเติมว่าการสรรหาดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นก่อนนำเสนอต่อวุฒิสภา ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ยินยอมก็สามารถปฏิเสธได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ในวรรคห้าที่กำหนดให้มติในการสรรหาดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย ความว่า “ลงคะแนนโดยเปิดเผย” นั้นมีความหมายอย่างไร ทั้งนี้ จะต้องมีการเปิดเผยหรือไม่ว่ากรรมการสรรหาผู้ใดลงคะแนนให้ผู้ได้รับการสรรหา หรือเปิดเผยแต่เพียงว่าผู้ได้รับการสรรหาได้รับคะแนนเท่าใดเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ลงคะแนนโดยเปิดเผย” ในที่นี้หมายถึงเปิดเผยเฉพาะคะแนนที่ผู้ได้รับการสรรหาได้รับเท่านั้น ไม่ต้องเปิดเผยว่ากรรมการสรรหาผู้ใดลงคะแนนให้ผู้ได้รับการสรรหา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีการเปิดเผยเหตุผลในการเลือกผู้ที่ได้รับการสรรหาให้สาธารณชนได้รับทราบด้วย เพื่อจะได้ไม่มีข้อโต้แย้งจากสาธารณชน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ใน (๒) ได้มีการบัญญัติไว้แล้วว่า “โดยต้องแสดงผลในการคัดสรรดังกล่าวด้วย” และสอบถามว่าความใน (๑) เรื่องการเผยแพร่การสรรหาและคัดสรรอย่างกว้างขวางหมายความว่าอย่างไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เป็นหลักการที่เสนอเพิ่มขึ้นใหม่ เนื่องจากกระบวนการสรรหาที่ผ่านมายังไม่มีความโปร่งใส จึงควรให้มีการเผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไปว่าจะมีการดำเนินการสรรหา

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความใน (๑) หมายถึงต้องมีการประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป เพื่อให้บุคคลทั่วไปมีโอกาสเข้ามาเสนอตัวเพื่อรับการสรรหา

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงการดำเนินการสรรหา เสขัตตสรรหัชวราชวัชชวราช” และสอบถามว่าเหตุใดจึงใช้คำว่า “คัดสรร” ในการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในมาตรา ๒๐๓ ของร่างรัฐธรรมนูญ ใช้คำว่า “คัดสรร” เพื่อแสดงให้เห็นถึงดุลพินิจในการเลือกเฟ้นบุคคล ซึ่งจะใช้ในกรณีที่ต้องการเลือกบุคคล ส่วนตัวกระบวนการและมติจะใช้คำว่า “สรรหา”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในมาตรา ๒๐๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ ใช้คำว่า “คัดเลือก”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในร่างรัฐธรรมนูญจะมีบุคคลสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมาจากการคัดเลือก เช่น ศาล ส่วนอีกกลุ่มมาจากคัดสรร

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องของถ้อยคำ ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการสรรหาคำดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับการสรรหา พร้อมความยินยอมของผู้นั้น รวมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้ที่เหมาะสมจะเป็นกรรมการ ต่อประธานวุฒิสภา

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงการดำเนินการสรรหา เสขัตตสรรหัชวราชวัชชวราช

(๒) ปรีกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นกรรมการ รวมทั้งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยต้องแสดงเหตุผลในการคัดสรรดังกล่าวด้วย ในการนี้ คณะกรรมการสรรหามีอำนาจดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ แม้จะมีได้เป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหา แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นก่อนนำเสนอต่อวุฒิสภา

ให้ทรงมหาดสารทแสดงเหตุผลตข (๒) ให้ทรงขขตตตข

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

มติในการสรรหาดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้รับการสรรหาได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคสองที่กำหนดว่า “ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น” อาจจะทำให้เกิดปัญหาว่า แม้จะมีการสรรหาบุคคลใหม่แต่อาจมีการส่งผู้ได้รับการสรรหาคนเดิมเข้ารับการสรรหาใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่เข้ารับการสรรหาในวรรคสองต้องไม่เป็นบุคคลเดิม เนื่องจากใช้คำว่า “แทนผู้นั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๒๕ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์